

Odbor za razvoj

2016/2301(INI)

31.5.2017

MIŠLJENJE

Odbora za razvoj

upućeno Odboru za međunarodnu trgovinu

o utjecaju međunarodne trgovine i trgovinskih politika EU-a na globalne
vrijednosne lance
(2016/2301(INI))

Izjavitelj za mišljenje: Ignazio Corrao

PA_NonLeg

PRIJEDLOZI

Odbor za razvoj poziva Odbor za međunarodnu trgovinu da kao nadležni odbor u prijedlog rezolucije koji će usvojiti uvrsti sljedeće prijedloge:

- A. budući da se EU temelji na vrijednostima poštovanja ljudskog dostojanstva, slobode, demokracije, jednakosti, vladavine prava i poštovanja ljudskih prava; budući da se njegovo djelovanje na međunarodnoj sceni, što se odnosi i na njegovu trgovinsku politiku, „vodi [tim] načelima”¹, usklađuje s ciljevima razvojne politike i iskorjenjivanja siromaštva, prema načelu usklađenosti politika u interesu razvoja, te je transparentno i usmjereno prema ostvarenju ciljeva održivog razvoja;
- B. budući da su globalni vrijednosni lanci postali važno obilježje globalnih proizvodnih obrazaca; budući da je nepostojanje propisa o globalnim vrijednosnim lancima jedan od elemenata koji podrivaju prava radnika te da njihova složenost potvrđuje potrebu za povećanim i proaktivnim angažmanom i u EU-u i u inozemstvu kako bi se zajamčilo odgovarajuće upravljanje tim lancima u svrhu uključivog i održivog rasta;
- C. budući da je cilj nekoliko međunarodnih konvencija, smjernica i pravila spriječiti povrede ljudskih prava te da su ih zemlje obvezne provoditi i stvoriti odgovarajuće pravne i ekonomske uvjete za poduzeća kako bi ona mogla poslovati i naći svoje mjesto u globalnim lancima opskrbe;
- D. budući da je manjak etičnosti u poslovanju također posljedica nemoći ili nepostojanja nepristranih javnih tijela koja djeluju u općem interesu građana; budući da su, među ostalim, zone proizvodnje za izvoz kao dio globalnih vrijednosnih lanaca često obilježene izuzećima iz zakona o radu i poreza te da doprinose izazivanju ozbiljnih problema u vezi sa dostojanstvenim radom i ograničavanjem sindikata;
- E. budući da EU i njegove države članice, koje zajedno čine najveće svjetsko tržište i vodeći su pružatelji pomoći u okviru Pomoći za trgovinu, mogu i trebaju iskoristiti taj položaj kako bi globalne vrijednosne lance učinili održivijima i uključivijima te promovirali vrijednosti poput održivog razvoja, ljudskih prava te pravedne i etične trgovine, posebno među najsiromašnijim dijelovima stanovništva; budući da bi se u trgovinskim sporazumima trebalo priznati pravo zemalja u razvoju da donose propise u javnom interesu;
- F. budući da se u okviru trgovinskih poticaja OSP i OSP+ zemljama u razvoju pruža bolji pristup tržištu u zamjenu za poštovanje radnih, ekoloških i socijalnih normi;
- 1. napominje da se zbog rastuće globalizacije i složenosti vrijednosnih lanaca povećava važnost uloge koju korporacije imaju u uživanju i poštovanju ljudskih prava, uključujući prava djece, i održivosti okoliša; također napominje da korporativno ponašanje može snažno utjecati na razvoj i ljudsku dobrobit, i to na pozitivan ili na negativan način; međutim, sa zabrinutošću primjećuje da su postojeće norme, načela i mehanizmi za pravnu zaštitu u vezi s poslovanjem i ljudskim pravima i dalje rascjepkani u međunarodnom pravu i da se malo napredovalo u primjeni Vodećih načela UN-a o

¹ Ugovor o Europskoj uniji.

poslovanju i ljudskim pravima, oko kojih je u UN-u postignut jednoglasan dogovor uz punu podršku država članica EU-a, kao i na putu prema obvezujućim pravilima o korporativnoj odgovornosti;

2. ističe da globalizacija vrijednosnih lanaca može pomoći zemljama u razvoju da se integriraju u globalno gospodarstvo, smanje siromaštvo i otvore radna mjesta, povećavajući pritom proizvodne kapacitete, među ostalim širenjem tehnologije i vještina; međutim, sa zabrinutošću napominje da je korištenje nestandardnih oblika zapošljavanja, neformalnog rada i određenih oblika podugovaranja u globalnom lancu opskrbe oslabilo kolektivne ugovore; osuđuje dječji i prisilni rad u nekim globalnim lancima opskrbe, što je osjetna pojava u nižim segmentima lanca, posebno u dijelovima lanaca opskrbe povezanim s neslužbenim gospodarstvom; podsjeća, isto tako, da je sve više žena zaposleno, ali da su previše zastupljene na niskokvalificiranim i slabo plaćenim radnim mjestima, da nemaju pristup mjerama socijalne zaštite, uključujući zaštitu majčinstva, i da su prečesto podvrgnute diskriminaciji i seksualnom uznemiravanju;
3. ističe da je pouzdan pristup sirovinama važan za globalnu konkurentnost i istovremeno ističe da je jedan od glavnih izazova za zemlje u razvoju uspon u globalnom vrijednosnom lancu koji se ostvaruje ekonomskom diversifikacijom, za koju je potrebno usvojiti pravedna pravila globalne trgovine koja pogoduju razvoju;
4. zabrinut je zbog činjenice da se neke transnacionalne korporacije koriste međunarodnim trgovinskim sustavom i postojećim rupama u zakonima kako bi izbjegle snošenje odgovornosti za kaznena djela protiv okoliša i povrede ljudskih prava do kojih dolazi u njihovu poslovanju; poziva na to da se trgovinskom politikom EU-a izbjegne promicanje posebnih povlastica za ulagače bez ikakvih obveza; naglašava važnost primjene, provedbe ili prijenosa postojećih zakona na regionalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini;
5. napominje da trgovinska politika EU-a može biti sredstvo za borbu protiv negativnih učinaka ponašanja država i poduzeća, korupcije, izbjegavanja plaćanja poreza, socijalnoga dampinga i dječjega rada; poziva Komisiju da zajamči da svi razvojni projekti koje financira EU, uključujući projekte s kombiniranim financiranjem, budu potpuno usklađeni s međunarodno dogovorenim načelima razvojne učinkovitosti te da se povrh toga u njima u cijelosti poštuje načelo dobrovoljnog, prethodnog i informiranog pristanka utvrđeno u konvenciji Međunarodne organizacije rada (MOR) br. 169;
6. ističe da poduzeća u svojim međunarodnim aktivnostima moraju uzeti u obzir potrebu usklađenosti s temeljnim vrijednostima i normama, posebice u pogledu ljudskih prava, te ističe da su za postizanje uključivoga i održivoga gospodarskog rasta potrebni angažman privatnog sektora i odgovorno upravljanje globalnim vrijednosnim lancima;
7. ponovno potvrđuje hitnu potrebu da se kontinuirano, učinkovito i dosljedno djeluje na nacionalnoj, regionalnoj, europskoj i globalnoj razini kako bi se na djelotvoran način riješili pravni problemi koji proizlaze iz izvanteritorijalne dimenzije poduzeća i njihova ponašanja te nesigurnosti povezane s time tko je odgovoran za povrede ljudskih prava;
8. u tom pogledu uviđa napredak ostvaren od sklapanja Pakta o održivosti za Bangladeš i poziva Komisiju da proširi te okvire na druge sektore te da ojača inicijative za društveno odgovorno poslovanje i obveznu dužnu pažnju kojima se postojeća uredba EU-a o drvnj trgovini i nova uredba EU-a o mineralima iz područja zahvaćenih sukobima proširuju u

druge sektore poput odjevne industrije;

9. ponovno poziva EU i države članice navedene u rezoluciji od 25. listopada 2016. o korporativnoj odgovornosti za ozbiljne povrede ljudskih prava u trećim zemljama¹, donesenu uz premoćnu većinu, da se pobrinu za to da velika poduzeća i njihovi podugovaratelji koji posluju u njihovim lancima opskrbe pod nadležnosti država članica, kao i trećih zemalja, prepoznaju, spriječe, ublaže i preuzmu odgovornost za negativne učinke na ljudska prava i okoliš u svojem poslovanju i vrijednosnim lancima, gdje god da se pojavljuju, da se mjere poduzmu i uspostavom obvezujućih pravila i uklanjanjem postojećih prepreka pravosuđu u predmetima pokrenutima pred sudovima država članica zbog navodnih povreda ljudskih prava koje su počinila poduzeća na neki način povezana s EU-om; izražava žaljenje zbog toga što Komisija tijekom posljednjih mjeseci nije poduzela gotovo ništa niti je Parlamentu o toj rezoluciji pružila ikakve povratne informacije; potiče Međunarodnu organizaciju rada, poduzeća i ostale dionike da rade na ostvarenju istih ciljeva;
10. podupire sve globalne inicijative za suzbijanje korupcije, poput Inicijative za transparentnost ekstraktivnih industrija, Procesu Kimberley, Međunarodne konferencije o regiji Velikih jezera (ICGLR), načela iznesenih u Globalnom paktu Ujedinjenih naroda za poduzeća, Smjernica OECD-a namijenjenih multinacionalnim poduzećima i Smjernica OECD-a o dužnoj pažnji za odgovorne lance opskrbe mineralima iz sukobima pogođenih i visokorizičnih područja; podsjeća na obvezu posebice zemalja proizvođača da provode i izvršavaju odgovarajuće zakonodavstvo, također u području uspostave vladavine prava i borbe protiv korupcije;
11. podsjeća na ciljeve u okviru Programa održivog razvoja do 2030. te na pristup u pogledu održive proizvodnje, održive potrošnje i dostojanstvenog rada te poziva Komisiju da se u svojim izvješćima na transparentan način osvrne na svaki cilj održivog razvoja; ponovno poziva Komisiju i države članice da se koriste trgovinom za promicanje održivoga razvoja i dobrog upravljanja prema načelima usklađenosti politika u interesu razvoja; naglašava da bi sporazumi o trgovini i ulaganjima koje EU sklapa sa zemljama u razvoju trebali biti u skladu s ciljevima održivoga razvoja; ponovno ističe pravo zemalja u razvoju da uređuju propise o ulaganjima kako bi se osigurala obveze i dužnosti svih ulagača, uključujući strane ulagače, radi zaštite ljudskih prava, radnih i ekoloških normi;
12. poziva Komisiju da nastavi s uključivanjem ratifikacije temeljnih normi MOR-a, normi inspekcije zdravlja i sigurnosti te slobode okupljanja i udruživanja u rasprave o trajnoj povlaštenoj trgovini sa zemljama povezanim s globalnim lancima opskrbe, među ostalim u odjevnoj industriji, te da osnaži konvencije o ljudskim pravima, radu i okolišu u okviru općeg sustava povlastica (OSP), kao i da osigura da se uvjeti u području ljudskih prava povezani s jednostranim trgovinskim povlasticama, kao što su OSP ili OSP+, stvarno primjenjuju i nadziru;
13. u tu svrhu poziva Komisiju da u svojim aktivnostima nadzora i ocjenjivanja više primjenjuje zaključke iz izvješća MOR-a i njegovih nadzornih tijela te da bolje surađuje s lokalnim agencijama MOR-a i Ujedinjenih naroda u zemlji korisnici kako bi u potpunosti uzela u obzir njihova stajališta i iskustva; poziva Komisiju da u predstojećoj reformi pravila za OSP/OSP+ uvede carinske povlastice za dokazano održivo proizvedenu robu;

¹ P8_TA(2016)0405

ponovno poziva na to da se kreira oznaka „etičnog poslovanja“;

14. potiče Komisiju i države članice da u sporazume o slobodnoj trgovini sa zemljama u razvoju uvrste obvezujuće mjere za podupiranje njihovih društvenih i ekoloških normi te ljudskih prava i prava radnika, uključujući Program za dostojanstven rad Međunarodne organizacije rada; naglašava da je potrebno poboljšati učinkovitost društvenih i ekoloških uvjeta u bilateralnim i regionalnim sporazumima posredstvom većeg sudjelovanja i savjetovanja sa socijalnim partnerima i civilnim društvom u pregovorima i provedbi odredbi koje se odnose na rad i sustavne primjene opsežnih *ex ante* i *ex post* „procjena utjecaja trgovine na održivost“, među ostalim u pogledu ljudskih prava;
15. pozdravlja praksu uvođenja odgovornosti poštovanja ljudskih prava u obvezujuće ugovorne obveze između poduzeća i njihovih klijenata i dobavljača; napominje da se takvi zahtjevi u većini slučajeva mogu primijeniti pravosudnim sredstvima;
16. pozdravlja mnoge obećavajuće inicijative koje poduzima privatni sektor, kao što su kodeksi ponašanja, označivanje, samoprocjena i socijalne revizije, te uvida da su Globalni sporazum UN-a, norma ISO 26000 o društvenoj odgovornosti, Tripartitna deklaracija MOR-a o načelima koja se odnose na multinacionalna poduzeća i socijalnu politiku i Smjernice OECD-a za multinacionalna poduzeća sredstva s pomoću kojih se može mobilizirati odgovornost u poslovnim aktivnostima poduzeća; poziva poduzeća, bila ona europska ili ne, da primjenjuju dužnu pažnju u pogledu zaštite ljudskih prava te da svoje zaključke uvrste u interne politike i procedure te da u skladu s time dodijele resurse i ovlasti i propisno ih primjenjuju; naglašava da tome treba namijeniti dostatna sredstva; naglašava da su transparentnost i komunikacija o mjerama poduzetim da se spriječe povrede ljudskih prava u trećim zemljama ključne za odgovarajući demokratski nadzor i za to da bi se potrošačima omogućio odabir utemeljen na činjenicama;
17. izražava duboku zabrinutost zbog slučajeva povreda ljudskih prava i prijetnji održivosti okoliša, do kojih dolazi zbog odluka uprava nekih korporacija, kao i zbog korporacija koje imaju koristi od povreda ljudskih prava kao što su jagma za zemljištem i raseljavanje, za što su odgovorne i treće strane;
18. podsjeća da bi poslovni subjekti trebali uspostaviti mehanizme za pritužbe na operativnoj razini za radnike na koje njihove radnje ostavljaju posljedice, pa i u zonama proizvodnje za izvoz, te ponovno poziva na uklanjanje svih prepreka s kojima se suočavaju žrtve povreda ljudskih prava kad je riječ o potrazi za pravnom zaštitom; ponovno poziva EU i države članice da u tom pogledu poduzmu odgovarajuće korake za uklanjanje zakonskih, proceduralnih i institucijskih prepreka s kojima se pri pristupanju djelotvornim pravnim sredstvima suočavaju te žrtve;
19. sa zadovoljstvom pozdravlja sastavljanje obvezujućeg Ugovora UN-a o poslovanju i ljudskim pravima u cilju izrade jasnog, obveznog i provedivog regulatornog okvira o načinu na koji vlade i poduzeća moraju štiti i pridržavati se ljudskih prava i svojih obveza u pogledu socijalnih i ekoloških normi u svakoj fazi lanca opskrbe, neovisno o zemlji proizvodnje i nacionalnosti korporacije;
20. ponovno poziva države članice i sam EU da aktivno potiču taj proces i sudjeluju u njemu; poziva Komisiju da sastavi zakonodavni prijedlog o obveznoj dužnoj pažnji u lancima opskrbe u skladu sa Smjernicama OECD-a za multinacionalna poduzeća i s nizom

smjernica OECD-a za pojedine sektore te da donese opsežne mjere označivanja kako bi se zajamčilo kvalitetnije informiranje potrošača o sadržaju i porijeklu konačnih proizvoda koji se prodaju na tržištu EU-a u cijelom njihovu lancu opskrbe;

21. poziva države članice i Komisiju da od poduzeća koja upotrebljavaju sirovine ili robu koji bi mogli potjecati iz područja zahvaćenih sukobima zatraže da objelodane njihove izvore i upotrebu takvih materijala te da zajamče njihovu sljedivost na transparentan način; u tom pogledu pozdravlja nedavno donesenu novu uredbu o mineralima iz područja zahvaćenih sukobima i snažno potiče Komisiju da pripremi zakonodavne prijedloge kako bi se ta praksa obvezujuće dužne pažnje proširila na druge sektore, poput odjevnog sektora;
22. podsjeća da su u tom sektoru, uz uvoz i izvoz minerala i metala, transparentni aranžmani kojima se uređuju prava na iskorištavanje i carine ključni za razvoj sukobima pogođenih i visokorizičnih područja; stoga naglašava da je potrebno izraditi pregled postojećih mjera za društveno odgovorno poslovanje koje provode europska poduzeća te poboljšati koordinaciju i razmjenu informacija i najboljih praksi kako bi se učinkovitije mogle utvrditi dobre prakse i kako bi se moglo doprinijeti stvaranju zajedničkog okvira djelovanja na europskoj razini; poziva Komisiju da pojača inicijative povezane s društveno odgovornim poslovanjem i dužnom pažnjom u čitavom lancu opskrbe;
23. apelira na Komisiju da brzo reagira u skladu s detaljnim prijedlozima iz Rezolucije Parlamenta o korporativnoj odgovornosti za ozbiljne povrede ljudskih prava u trećim zemljama, usvojene 25. listopada 2016.¹

¹ Usvojeni tekstovi, P8_TA(2016)0405.

INFORMACIJE O USVAJANJU U ODBORU KOJI DAJE MIŠLJENJE

Datum usvajanja	30.5.2017
Rezultat konačnog glasovanja	+: 23 -: 0 0: 0
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju	Beatriz Becerra Basterrechea, Ignazio Corrao, Doru-Claudian Frunzuliță, Enrique Guerrero Salom, Maria Heubuch, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Stelios Kouloglou, Arne Lietz, Linda McAvan, Vincent Peillon, Lola Sánchez Caldentey, Elly Schlein, Eleni Theocharous, Paavo Väyrynen, Bogdan Brunon Wenta, Anna Záborská, Željana Zovko
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju	Agustín Díaz de Mera García Consuegra, Frank Engel, Ádám Kósa, Cécile Kshetu Kyenge, Paul Rübig, Judith Sargentini

KONAČNO GLASOVANJE POIMENIČNIM GLASOVANJEM U ODBORU ČIJE SE MIŠLJENJE TRAŽI

23	+
ALDE	Beatriz Becerra Basterrechea, Paavo Väyrynen
ECR	Eleni Theoharous
EFDD	Ignazio Corrao
GUE/NGL	Stelios Kouloglou, Lola Sánchez Caldentey
PPE	Agustín Díaz de Mera García Consuegra, Frank Engel, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Ádám Kósa, Paul Rübig, Bogdan Brunon Wenta, Anna Záborská, Željana Zovko,
S&D	Doru-Claudian Frunzulică, Enrique Guerrero Salom, Cécile Kashetu Kyenge, Arne Lietz, Linda McAvan, Vincent Peillon, Elly Schlein
Verts/ALE	Maria Heubuch, Judith Sargentini

0	-

0	0

Korišteni znakovi:

+ : za

- : protiv

0 : suzdržani